

[Madsen-Mygdal.]

offentligt Fæste og Selveje, et helt nyt System med Hensyn til Jorderhvervelse, man i den Henseende foreslaar. Men jeg tør sige, at hvis man vil gaa retfærdigt til Værks i alle Tilfælde, fører dette Markkrøveri ikke til Maalet. Skal der gives en virkelig fuld Erstatning, ikke blot for selve Jorden, men ogsaa for Afsavn, det vil sige for hele Bedriftens Lemlæstelse, er det givet, at det bliver den dyreste af al Jord, det bliver Jord, der er alt for dyr for Formaalet. Jeg gentager heroverfor, at der er Jord nok at faa, men ikke paa den Maade, de Herrer her foreslaar, paa den Maade er der ikke Jord nok at faa. Det er det ejendommelige, at dér, hvor Jorden kan faas, vil man ikke have den, men man vil netop tage den paa den Maade, som er mest skadelig for hele Landbruget, i Virkeligheden en ufarbar Vej i Udstykningsagen. Det ærede Medlem Hr. Hans Hansen, der talte paa Retsstatspartiets Vegne, har ganske Ret i, at hvis man vil ekspropriere og anser det for nødvendigt at ekspropriere ved Oprettelse af Husmandsbrug, er det i Øjeblikket langt mere paa-krævet, at man eksproprierer f. Eks. Mursten eller Cement eller det Arbejde, der skal udføres ved Bygningers Opførelse, thi medens Prisen paa Jord i fri Handel, som det ofte er gentaget, kun ligger nominelt 20 pCt. over Prisen i 1914, ligger Omkostningerne ved Bygningers Opførelse 100—120 pCt. og ved selve Byggearbejdet 150 pCt. eller endnu mere over Omkostningerne i 1914. Det er dog mærkeligt, at man absolut skal ekspropriere dér, hvor det er billigst, hvor der ingen Hindringer er. Det, der er den store Hindring for en økonomisk Oprettelse af mindre Landbrug i Øjeblikket, er dog vel først og fremmest Omkostningerne ved Bygningers Tilvejebringelse, men i øvrigt ogsaa ved Inventars Tilvejebringelse og delvis ved Tilvejebringelse af Besætning — ogsaa Besætningerne koster jo forholdsvis betydeligt mere end Jorden. Der kunde maaske ogsaa være Grund til at ekspropriere Besætning; kan man tage Jord fra en Landmand, kan man vel ogsaa tage en Ko eller en So fra ham. Hvis vi ser paa, hvad f. Eks. Smaagrise koster i Øjeblikket, er det jo saa meget, at man maaske endogsaa kan kalde det Spekulationspris — det er jo et yndet Slagord fra den anden Side. Var der ikke ogsaa Grund til at ekspropriere dem, naar der skal oprettes mindre Brug? Naar man paaberaaber sig Skattevurderingen, ja, saa har Skattemyndighederne her i Landet udsendt Regler for Landmænd, som de har at følge ved

Ansættelsen af deres Besætnings Værdi. Naar en Landmand opgør sin Status, maa f. Eks. en Ko ikke sættes til hverken mere eller mindre end 200 Kr. (*Afbrydelse*). Ja, den maa sættes over, men det angives som det, den maa sættes til. Men det er klart, at den Ko, man kan købe for 200 Kr., er en meget daarlig Ko. Hvis der er nogen Fejl i denne Angivelse, saa er det et skatte-teknisk Spørgsmaal, og saa maa den højt-ærede Landbrugsminister gaa til sin Kollega Finansministeren og meddele det dér, men der er dog ingen, der kan finde paa, at fordi en Landmand har fulgt Skatteautoriteternes Henstilling, skulde man være berettiget til ved Oprettelse af Husmandsbrug, at ekspropriere f. Eks. en Ko fra ham til den Værdi, den er sat til i Statusopgørelsen.

Vi har nu paa ny hørt de Herrer Socialdemokrater og ogsaa de Radikale tale saa medfølende og rørende om den Landmand, der kun er Prioritetsbestyrer, afhængig af Spekulation og Kapital, og der var en Taler eller maaske flere, der forleden Dag stod op her paa Talerstolen og højtideligt opfordrede til at læse de Panteobligationer, som Landmændene skriver under, for de er forfærdelige. Ja, de er vist ikke værre for Landmænd end for andre erhvervsdrivende. Jeg tror, at Haandværkere og industridrivende, Handelsmænd, Købmænd og Folk indenfor Skibsfarten, hvis de vil laane Penge, skriver under paa lignende Obligationer. Men naar man nu bliver ved at tale saa meget om den stakkels gældbundne Landmand, ligger det nær at spørge: Er det da gældfri Landmænd, man her vil tilvejebringe for Fremtiden? — for saa var det rigtignok noget, der var værd at fæste Opmærksomheden ved. Men det er rent ud Snak hen i Vind og Vejr. Hvis disse Lovforslag gennemføres, vil tværtimod den nye Type Husmænd blive endnu mere gældbunden end de Husmænd, vi har haft før. Nej, det er ganske klart, at gældfri fra Begyndelsen kan kun den Landmand blive, der er i Stand til at udbetale hele Købesummen for sin Ejendom og endda har tilstrækkelig Driftskapital i Behold. En saadan Mand kan sidde gældfrit, men det er ikke den Slags, der kommer i Betragtning her, og der findes for øvrigt ikke ret mange af den Slags Landmænd. Det har altid været saaledes, og det vil ogsaa vedblive at være saaledes, at jo mindre den unge Mand har ved Starten, des større Gæld faar han, og det kan Ministeren ikke ændre ved nogen Lovbestemmelse, det er i Landbruget ganske som i andre Erhverv. Men netop derfor er det